ΚΡΙΤΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ «ΜΟΥΣΟΥΡΗ»

«Proof» του David Auburn

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο David Auburn γεννήθηκε στο Σικάγο και μεγάλωσε στο Άρκανσο και το Οχάιο. Το έργο του, που είδαμε στο Θέατρο Μουσούρη, βραβεύτηκε το 2001 ως το καλύτερο της χρονιάς με το βραβείο Πούλιτζερ.

Ο τίτλος του έργου είναι «Proof», δηλαδή «αποδείξας» και κυριολεκτεί, γιατί εκεί μέσα η πλοκή γυρίζει σε μαθηματικές αποδείξεις και όλα τείνουν στη λύση ενός μεγάλου μαθηματικού προβλήματος, που κανείς δεν μπόρεσε να βρει τη λύση. Να είναι το πρόβλημα της ζωής, που ένας μαθηματικός έχει κάνει έργο ζωής να το προσεγγίσει και στο τέλος πεθαίνει στην παράνοια;



Βέβαια, τα πράγματα δεν είναι απλά. Τα μαθηματικά δεν είναι η δογματική μέθη των αριθμών, δεν είναι οι εξισώσεις που λύνονται σε ένα αρμονικό συνταίριασμα της λογικής με ένα νοητικό όργιο, πολλές φορές στον χώρο της φαντασίας.

Ο άνθρωπος αυτός επηρεάζει την κόρη του και την κάνει όργανό του, προσπαθεί να της μεταδώσει τις πολύπλοκες έρευνές του και τη λατρεία του για τη λύση άλυτων προβλημάτων. Είναι τόση η μέθεξη της κόρης σ' αυτόν τον αγώνα, που και μετά τον θάνατό του την επισκέπτεται ως φάντασμα και εκείνη ταυτίζεται ακόμα και με τον γραφικό του χαρακτήρα, έτσι που νιώθει ότι τον προσεγγίζει, ότι τον πλησιάζει στο θαύμα που περικλείει το τετράδιο της μελέτης του για κάτι ασύλληπτο.

Αρνείται να εγκαταλείψει ακόμα και το ετοιμόρροπο σπίτι που ζούσε με τον πατέρα της, γιατί εκεί μέσα τριγυρίζει το φάντασμά του και τη βοηθάει.

Βέβαια, υπάρχει και ο φίλος της, που την παρηγορεί και την τονώνει. Υπάρχει και η αδελφή της, που ενδιαφέρεται να τη βγάλει από αυτήν τη φαντασίωση.

Οι μαθηματικές λύσεις του πατέρα της ακόμα και για εξωγήινες καταστάσεις είναι το παν γι' αυτήν. Όταν, όμως, φτάνει στην αντιμετώπιση μίας πλήρους μοναξιάς, τη στιγμή που αγωνιά με τον φίλο της για τη λύση ενός προβλήματος, που ούτε και ο πατέρας της είχε κατορθώσει, η μαθηματική της τέχνη και λατρεία αναλύεται σε ένα πεπρωμένο και πέφτει στην αγκαλιά του φίλου της. Ο έρωτας έδωσε τη λύση στο μεγάλο πρόβλημα της ζωής.

Ενδιαφέρων ο μύθος του έργου και μάλιστα όταν δεν γίνεται κουραστικός και εγκεφαλικός με την αναφορά σε μαθηματικούς όρους, που κάπου, έστω και ως απλή αναφορά, κουράζουν. Ο συγγραφέας δεν πρωτοτύπησε με την άποψη της προσέγγισης στο θέατρο κάποιας μορφής από την τεχνολογική διάβρωση της εποχής. Τα μαθηματικά, κατά τους μαθηματικούς, έχουν ποίηση και ενδιαφέρον στη ζωή και δεν είναι ψυχροί υπολογισμοί μόνο.

Δεν ξέρω αν ο συγγραφέας ήταν μαθηματικός, αφήνει όμως να διαφαίνεται στο έργο μία άποψη πως τα μαθηματικά είναι η συνισταμένη της δημιουργίας, ο έρωτας, ο θάνατος, ο χρόνος.

Μου έρχεται στον νου πως και ο ποιητής Πωλ Βαλερί, μαθηματικός, που ταύτισε τη λατρεία του στους αριθμούς και τη μαγική τους γοητεία στο περίφημο «Θαλασσινό κοιμητήρι» του, έπαιξε κάπως με τη σύνθεση και την αποσύνθεση, αλλά κυριάρχησε στο ποιημά του το καυτό μεσογειακό φως.

Δεν θα είχα αντίρρηση για τη μετάφραση και σκηνοθεσία του κ. Κωνσταντίνου Αρβανιτάκη. Μία μικρή παρατήρηση: Στις εμφανίσεις του φαντάσματος του Ρόμπερτ, πατέρα της πρωταγωνίστριας, θα έπρεπε να υπήρχε περισσότερη άχλη, κάτι το διακριτά απόκοσμο.

Η Κάθριν (Πέγκυ Τρικαλιώτη) δεν νομίζω πως διεκπεραίωσε σωστά τον ρόλο της. Κραύγαζε υστερικά σε πολλές σκηνές, ενώ σε άλλες ήταν σωστή και θύμιζε παλιές της επιτυχίες, όπως π.χ. στο «Η άποψη της Έιμι». Θυμάμαι καλύτερη την εκφορά του λόγου σε άλλες της εμφανίσεις.

Ο Ρόμπερτ (Γιώργος Κέντρος), σπουδαίος ηθοποιός. Μου ενίσχυσε την άποψη που διατύπωσα στα «Οικόπεδα με θέα».

Ο Χαλ (Γιώργος Καραμίχος) και η Κλερ (Φαίη Ξυλά) αξιοσημείωτες φιγούρες.

Τέλος, τα σκηνικά και κοστούμια της Ελένης Μανωλοπούλου, μέσα στο κλίμα του έργου.

Από καλή έως άριστη και η μουσική επιμέλεια του κ. Κώστα Σουρβάνου.